

بسمه تعالی

کمیته سازش کانون ها^۱

قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴ در بند ۵ ماده ۱ مقرر می دارد « کانون های کارگزاران ، معامله گران ، بازار گردانان ، مشاوران ، ناشران ، سرمایه گذاران و سایر مجامع مشابه تشکل های خود انتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستور العمل های مصوب سازمان به صورت موسسه غیر دولتی و غیر تجاری و غیر انتفاعی به ثبت می رسند».

بند ۶ از ماده ۱ نیز در تعریف تشکل خود انتظام اظهار می دارد « تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت های حرفه ای خود وانتظام بخشیدن به روابط بین اعضا مجاز است ضوابط و استاندارد های حرفه ای و انضباطی را که لازم می داند با رعایت این قانون وضع و اجرا کند».

به موجب ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار ، اختلافات بین کارگزاران ، بازارگردانان ، کارگزار / معامله گران، مشاوران سرمایه گذاری ، ناشران ، سرمایه گذاران و سایر اشخاص ذیربط ناشی از فعالیت حرفه ای آنها ، در صورت عدم سازش در کانون ها توسط هیات داوری رسیدگی می شود.

در رابطه با ماهیت، اهداف، برنامه ها و عملکرد کانون ها می توان به نکات ذیل اشاره کرد:

۱- فعالیت تخصصی کانون ها

کانون ها در واقع انجمن های حرفه ای فعال در بازار اوراق بهادار هستند که به تناسب صنف و صلاحیت ، خدمات تخصصی یا نظارت های مربوط انجام می دهند. کانون ها فی نفسه فعالیت حرفه ای همچون نقش واسطه گری در

^۱ - به نقل از کتاب «سازوکارهای حل و فصل اختلافات در بازار سرمایه ایران با مطالعه تطبیقی»، اثر غلامعلی میرزایی منفرد، نشر شرکت اطلاع رسانی بورس، ۱۳۸۷، صص ۲۷ تا ۳۹

معاملات یا ارایه مشاوره و سببگردانی یا انتشار اوراق بهادار و سایر وظایفی که در محدوده وظایف اعضاء است انجام نمی دهند. مثلاً کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار به کارگزاران، که اعضای خود به شمار می روند خدمت ارایه یا نظارت خواهد کرد و این کانون تکلیفی به ارایه خدمات به سایر فعالان بازار همچون سرمایه گذاران، ناشران و... نداشته و نظارتی نیز بر آنها نخواهد داشت.

۲- رفع اختلافات حرفه ای در کانون ها

روح حاکم بر قانون بازار بیانگر این است که فعالان بازار اوراق بهادار دارای صنوف ویژه با مقررات انضباطی و اداری خاص حاکم بر اعضای خود می باشند. به عبارت دیگر با تشکیل و فعالیت کانون ها، بسیاری از مسئولیت های نظارتی و رفع اختلافات اعضاء به شیوه میانجیگری بر عهده کانون ها قرار می گیرد. یکی از وظایف قانونی کانون، تلاش در جهت حل و فصل اختلافات ناشی از فعالیت حرفه ای اعضای خود می باشد. از مزایای این تکلیف قانونی این است که به لحاظ تخصصی بودن موضوعات اختلافی و آشنایی اعضای رسیدگی کننده به مکانیزم های قانونی و اجرایی فعالیت حرفه ای اعضاء، به عنوان میانجی در حل و فصل اختلافات طرفین دعوا ایفای نقش می کنند.

۳- ضوابط انضباطی و حمایتی کانون

کانون ها مقررات ویژه انضباطی و حمایتی خواهند داشت که علاوه بر حمایت تخصصی از اعضاء، ضوابط و استانداردهای حرفه ای و انضباطی را نیز مطابق قانون بازار وضع و اجرا می کنند. کانون ها علاوه بر نظارت بر اعضای خود و در راستای حمایت از آنان و مطابق با اساسنامه مورد تایید سازمان به عنوان نمونه می توانند فعالیت های زیر را نیز انجام دهند:

اعتلای اعتبار و وجهه اعضاء نزد جامعه از طریق ترویج استانداردهای اخلاق حرفه ای و ترغیب اعضا به رعایت قوانین و مقررات، کمک به ایجاد یک بازار اوراق بهادار عادلانه، رقابتی و کارآ در کشور به منظور جلب اعتماد سرمایه گذاران، ارتقاء اعتبار اعضای کانون و اشخاص وابسته به اعضاء نزد سرمایه گذاران، تنظیم امور و اعتلای حرفه هایی که اعضای کانون به آن اشتغال دارند، بهبود و گسترش خدماتی که اعضای کانون ارائه می دهند، ارتقاء و توسعه دانش حرفه ای مدیران و کارکنان اعضا از طریق گسترش و بهبود آموزش های حرفه ای، توسعه روابط با مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخلی و خارجی، انجام تحقیقات و انتشار نشریات تخصصی، تبادل نظر و تشریک

مساعی با قانونگذاران و مراجع تصمیم گیری و مشارکت در تدوین قوانین و مقررات در جهت توسعه بازار کارآمد اوراق بهادار و حفظ منافع سرمایه گذاران، تشکیل جلسات، همایش ها، کارگاه ها و دوره های آموزشی جهت تبادل اطلاعات و افزایش سطح دانش مدیران و کارکنان اعضا به منظور توسعه بازار اوراق بهادار کشور، همکاری با انجمن ها، کانون ها و نهادهای مشابه بین المللی و نیز نهادهای آموزشی و پژوهشی مالی بین المللی در راستای توسعه حضور بازار اوراق بهادار کشور در جامعه مالی جهانی، تشکیل کارگروه ها و کمیته های تخصصی در کانون مانند کارگروه ها و کمیته های حقوقی، آموزشی و مشاوره در راستای ارائه خدمات کارآ و مؤثر به اعضا، بررسی و تحقیق در مورد دیدگاه ها، مشکلات و موانع کسب و کار اعضا در بازار اوراق بهادار و انعکاس آنها به مقامات مسئول و ارائه پیشنهادهایی برای رفع این مشکلات و موانع، ارتقای آگاهی های عمومی در مورد ضرورت مشارکت جمعی در بازار اوراق بهادار و تلاش برای بسط فرهنگ سرمایه گذاری و دانش مالی در بین خانوارهای ایرانی.

۴- نهاد میانجیگری

چگونگی رسیدگی در کمیته سازش کانون ها، در قالب نهاد میانجی گری است. بدین معنا که اعضای کمیته سازش صرفاً به عنوان میانجیگر^۲ وارد رسیدگی به دعوا شده و تلاش می کنند تا با بیان قوانین و مقررات و رویه های اجرایی فعالیت حرفه ای مربوط، خواسته های طرفین دعوا را به یکدیگر نزدیک کرده تا بر نقطه مشترکی توافق کنند. میانجیگر حق تحمیل خواسته خود را بر اراده طرفین نداشته و نتیجه نهایی تابع اراده طرفین دعواست.

۵- عدم امکان صدور حکم

کمیته سازش کانون ها صلاحیت قانونی صدور رای ندارند. صدور رای در فرایند میانجی گری که تصمیم گیری منوط به رضایت طرفین دعواست، وجود نداشته، بلکه حکم نهایی در هیات داور که صلاحیت قانونی صدور رای دارد صادر می گردد. نتیجه فرآیند میانجیگری، یک وضعیت برنده- برنده است، یعنی طرفین دعوا با صلح و سازش رضایت به وضعیت مورد توافق دارند که این وضعیت با صدور حکم که اصولاً یک نفر بازنده خواهد بود، تفاوت دارد.

۶- حاکمیت اراده طرفین دعوا

² - Mediator

هرگونه تصمیم به کارشناسی یا استماع شهادت شهود صرفاً بر مبنای توافق و تراضی طرفین دعوا صورت می گیرد. میانجیگر می تواند در بیان رویه ها و مقررات قانونی، مطالبی جهت تنویر افکار طرفین دعوا نسبت به موضوع اختلافی بیان نماید.

۷- واقعی بودن سازش یا عدم سازش

رسیدگی در کمیته سازش کانون ها و حصول سازش یا عدم سازش باید مطابق با واقع و در پی فرآیند تلاش و کوشش کمیته در ایجاد سازش باشد. لذا در صورت صدور گواهی عدم سازش توسط کانون مربوطه بدون تلاش واقعی در جهت حل و فصل مسالمت آمیز اختلاف، با تکلیف قانونی مطابقت نداشته و می تواند از موارد ایراد توسط هیات داور نیز به شمار می رود. لذا می توان اظهار داشت فرایند میانجی گری کانون ها از بعد رویه و آیین رسیدگی، تابع مقررات کلی نهاد میانجی گری است که در آن میانجیگر با ارایه یک رویه مذاکره و بیان موضوع اختلاف، طرفین را جهت رسیدن به یک توافق مشترک مساعدت می نماید.

۸- اجباری بودن فرآیند میانجیگری

فرایند طرح دعوا در کانون ها از جنبه اختیاری یا اجباری بودن، بر خلاف میانجیگری عمومی، نوعی ارجاع اجباری است نه اختیاری. بدین معنا که طرفین دعوا الزاماً می بایست فرایند رسیدگی در کانون را طی کرده باشند تا پرونده قابل طرح در هیات داور باشد و حال آن که میانجیگری معمولی یکی از شیوه های جایگزین حل و فصل اختلاف خارج از ساز و کار قضایی است که با توافق و تراضی طرفین دعوا شروع، جریان و خاتمه می یابد. لذا چنانچه خواهان یا خوانده دعوا به منظور اخذ رای قطعی هیات داور، تمایل به عدم ورود به فرایند کمیته سازش کانون را داشته باشد، دعوای وی بدون طرح در هیات داور توسط دبیر هیات با درخواست رفع نقص مواجه خواهد شد.

۹- کانون تنها نهاد قانونی رسیدگی بدوی

با عنایت به اجباری بودن طرح دعوا در کانون، به عنوان مقدمه طرح در هیات داور، می توان چنین گفت که طرفین نمی توانند گواهی عدم سازش خود را از طریق مرجع و نهادهای غیر از کانون اخذ کرده و به هیات داور ارائه نمایند. آری طرفین دعوا برای رفع اختلاف خود و استفاده از ساز و کار غیر قضایی حل و فصل اختلافات می توانند اختلاف خود را به هر شخص ثالثی در قالب داور اختیاری موضوع قانون آیین دادرسی مدنی یا سایر داورهای

سازمانی ارجاع دهند، اما در صورت تمایل به پیگیری دعوا در هیات داور و اخذ رای قطعی، الزاماً موضوع باید در کانون مربوطه طرح و گواهی عدم سازش نیز توسط آن کانون صادر گردد.

۱۰- رسیدگی بدوی در کانون

با عنایت به اینکه هیات داور زمانی وارد رسیدگی ماهوی به پرونده ها شده که مدارک و مستندات مربوط تکمیل و ارائه شده باشد، طرح ابتدایی دعاوی ناشی از فعالیت حرفه ای فعالان بازار به هیات داور منجر به صدور قرار ارجاع امر به سازش توسط هیات داور خواهد شد. لذا خواهان پرونده ها می بایست دعاوی خود را ابتداءً در کانون مربوطه طرح نمایند نه اینکه مستقیماً به هیات داور مراجعه کنند. به عبارت دیگر هیات داور مرجع ابتدایی رسیدگی به اختلافات ناشی از فعالیت حرفه ای نیست.

دریافت شکایت در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار معمولاً به یکی از طرق ذیل امکان پذیر است:

۱- سامانه ثبت شکایت سازمان بورس و اوراق بهادار به آدرس shekayat.seo.ir

۲- سایت کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار به آدرس www.seba.ir

۳- مراجعه حضوری به کانون کارگزاران و تکمیل فرم دادخواست

۴- مراجعه حضوری به بورس ها یا نمایندگی بورس ها در استان ها و شهرستان ها

۱۱- خروجی عملکرد در کانون

خروجی و نتیجه عملکرد در کانون در صورت حصول سازش بین طرفین دعوا اصطلاحاً به شکل برنده - برنده^۳ بروز خواهد کرد. یعنی طرفین دعوا اختلافات مالی ناشی از فعالیت حرفه ای خود را بدون الزام و اجبار قانونی و با میل و اراده خود و در جهت جبران خسارات وارده حل و فصل می کنند. در غیر این صورت کانون مربوطه گواهی عدم امکان حصول سازش بین طرفین دعوا صادر و به طرفین دعوا ارایه می کند.

^۳ - Win- Win Situation

۱۲- خسارات

یکی از مزایای رسیدگی اجباری به شکل میانجی گری این است که علاوه بر جبران خسارات مادی و مالی، خسارت های معنوی نیز لحاظ شده و با میانجیگری اعضای کمیته رسیدگی کننده، کدورت ها و سوء تفاهم های احتمالی بین طرفین نیز مرتفع می شود. بدین شکل امکان ورود مجدد زیان دیده به بازار نیز افزایش می یابد.

۱۳- آیین رسیدگی در کانون

آیین و رویه رسیدگی در کانون تابع تشریفات و الزامات آیین دادرسی نبوده و با توجه به اجباری بودن میانجیگری، به تراضی و توافق اصحاب دعوا نیز انعطاف پذیر نمی باشد. بدین لحاظ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران را به تصویب رساند. متن دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار مصوب ۸۷/۱۰/۱۰ هیئت مدیره سازمان بورس به شرح زیر است: در راستای اجرای ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ۱۳۸۴ و بند ۵ ماده ۷ اساسنامه کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، این دستورالعمل توسط کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار پیشنهاد و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ در ۱۷ ماده و ۷ تبصره به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است.

ماده ۲: به منظور ایجاد سازش در اختلافات ناشی از فعالیت حرفه ای کارگزاران، کارگزار/معامله گران، بازارگردانان که بین آنها با یکدیگر یا با سایر اشخاص به وجود می آید کمیته ای تحت عنوان "کمیته سازش" در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (که از این پس کانون نامیده می شود) تشکیل می گردد.

ماده ۳: کمیته سازش متشکل از سه عضو شامل نماینده ای از بورس ذیربط بر حسب موضوع اختلاف به انتخاب هیئت مدیره آن بورس، نماینده ای از کانون به انتخاب کانون و نماینده ای از سازمان به انتخاب هیئت مدیره می باشد. بورس ذیربط، کانون و سازمان علاوه بر نماینده اصلی

خود، هر یک عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در جلسات کمیته سازش شرکت نمایند. شرایط اعضای علی‌البدل همانند اعضای اصلی است.

تبصره ۱: نماینده بورس از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه آن انتخاب می‌شود.

تبصره ۲: نماینده کانون از میان یکی از اعضای ارکان کانون، مدیر عامل یا عضو هیأت مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری انتخاب می‌شود.

تبصره ۳: مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های متوالی بلامانع است.

تبصره ۴: انتخاب جایگزین هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل، توسط شخص منصوب‌کننده امکان‌پذیر است.

ماده ۴: در موارد زیر عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی در جلسات کمیته شرکت خواهد کرد:

الف- در صورت وجود عذر موجه، فوت، استعفاء یا سلب شرایط عضو اصلی.

ب- قرابت نسبی یا سببی درجه اول از هر طبقه بین عضو اصلی با یکی از اصحاب دعوا.

ج- دعوی حقوقی یا جزایی بین عضو اصلی با یکی از طرفین یا همسر یا فرزند او مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

د- عضو اصلی، مدیر عامل، عضو هیأت مدیره یا مالک بیش از پنج درصد سهام، یکی از اصحاب دعوا باشد.

تبصره ۵: در مواردی که عضو اصلی به دلیل یکی از موارد مندرج در بندهای الف تا دال نتواند در جلسه حضور یابد یا به هر دلیل عضو اصلی، خود را در پرونده مطروحه فاقد استقلال بداند موظف است قبلاً مراتب را به دبیرخانه اعلام نماید تا از عضو علی‌البدل جهت حضور در جلسه دعوت به عمل آید.

ماده ۵: جلسات کمیته با حضور ۲ عضو که یکی از آنها باید نماینده سازمان باشد، رسمیت می‌یابد. حسب تشخیص اعضای کمیته، اشخاص ثالث نیز می‌توانند در جلسه به منظور ارایه مشاوره در حل و فصل موضوع اختلاف شرکت نمایند.

ماده ۶: دبیرخانه کمیته سازش در محل کانون مستقر است و امور مربوط را از قبیل دریافت شکایات، تشکیل پرونده، تعیین وقت جلسه، دعوت از تمامی اعضاء، تشکیل جلسات و تنظیم صورت جلسه‌ها و گواهی‌های سازش و عدم سازش انجام خواهد داد. مسئول دبیرخانه کمیته سازش که توسط کانون انتخاب می‌شود، به عنوان دبیر کمیته سازش در جلسات شرکت خواهد کرد. دبیرخانه کمیته سازش، از نظر سازمانی زیر نظر دبیر کل کانون فعالیت می‌کند.

ماده ۷: دبیرخانه کمیته سازش موضوع دعوا را ظرف سه روز کاری پس از دریافت شکایت به همراه مستندات آن به خوانده ابلاغ نموده و مهلت ده روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین می‌نماید. پس از انقضای مهلت مذکور، در صورت دریافت پاسخ، حداکثر ظرف سه روز پاسخ مربوطه به خواهان ابلاغ می‌شود. در غیر این صورت، پرونده به کمیته سازش ارسال خواهد شد.

تبصره: دبیرخانه کمیته سازش نسخه‌ای از ادعای خواهان و مستندات مربوطه را

ظرف دو روز کاری جهت پیگیری امور انضباطی به سازمان ارسال می‌نماید.

ماده ۸: در صورتی که خواهان، پاسخ خوانده را پذیرفت، طرفین ضمن حضور در دبیرخانه یا به نحو مقتضی مراتب سازش را اعلام و مستندات مربوطه را کتباً به دبیرخانه ارایه می‌نمایند.

ماده ۹: در صورتی که خواهان، پاسخ خوانده را نپذیرد، دبیرخانه ضمن تکمیل پرونده و دریافت هزینه رسیدگی از خواهان، پرونده را به کمیته سازش ارسال می‌نماید.

تبصره ۱: در صورتی که خواهان در جواب خوانده پاسخی ارایه ننماید، جریان

پرونده تا پیگیری خواهان و پرداخت هزینه رسیدگی متوقف می‌شود.

ماده ۱۰: میزان هزینه رسیدگی، به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد.

ماده ۱۱: کمیته سازش پس از بررسی مقدماتی پرونده، چنانچه تهیه گزارش کارشناسی را ضروری تشخیص دهد، مراتب را به دبیرخانه اعلام می‌نماید. پس از تهیه گزارش کارشناسی یا در صورت احراز عدم نیاز به تهیه گزارش کارشناسی توسط کمیته سازش، دبیرخانه به دستور کمیته سازش نوبت رسیدگی تعیین می‌نماید.

ماده ۱۲: طرفین دعوا یا نمایندگان آنان پس از تعیین وقت رسیدگی در جلسه شرکت کرده و در صورت حصول سازش، کمیته سازش گواهی سازش صادر می‌کند و پس از ابلاغ به طرفین پرونده را مختومه می‌نماید. در غیر این صورت، ضمن صدور گواهی عدم سازش و ارایه به طرفین دعوا و ارسال رونوشت به دبیرخانه هیأت داور، خواهان را جهت طرح دعوی خود به هیأت داورى ارشاد می‌نماید.

ماده ۱۳: گواهی عدم سازش شامل مشخصات اطراف دعوا، موضوع اختلاف و ادعای خواهان، پاسخ خوانده و پیشنهادات کمیته سازش نسبت به موضوع متنازع فیه و در نهایت اعلام عدم امکان حصول سازش بین طرفین می‌باشد.

ماده ۱۴: اعضای کمیته سازش به عنوان میانجی‌گر، موضوع اختلاف را برای طرفین دعوا تحلیل و تشریح و در جهت حل و فصل مسالمت‌آمیز آن تلاش می‌نمایند. در هر صورت، حصول سازش با اعلام رضایت طرفین دعوا امکان‌پذیر بوده و کمیته حق تحمیل سازش بر طرفین را ندارد.

ماده ۱۵: عدم اجرای مفاد سازش از سوی هر یک از طرفین به منزله عدم سازش بوده و به درخواست هر یک از طرفین گواهی عدم سازش صادر می‌گردد.

ماده ۱۶: عدم حضور خوانده پس از سه بار دعوت به جلسه کمیته سازش و انقضای مهلت حداکثر دو ماه، در حکم عدم سازش تلقی می‌شود. در این صورت کمیته سازش با ذکر دلایل و ابلاغ مستندات و صدور گواهی عدم سازش، گواهی مزبور را به هیأت داورى ارسال می‌نماید.

ماده ۱۷: در صورت تعیین وقت و تشکیل جلسه و عدم حضور خواهان، مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی خواهان از فهرست پرونده‌های در جریان خارج می‌گردد. طرح مجدد

پرونده بعد از یک سال از سپری شدن تاریخ دعوت مستلزم پرداخت مجدد هزینه رسیدگی می باشد.